

Ставрос ДИМАС

Член на Европейската Комисия, отговорна за околната среда

Натура 2000 – възможност или пречка за развитие

*Check Against Delivery
Seul le texte prononcé fait foi
Es gilt das gesprochene Wort*

ALDE Публичен дебат

Брюксел, 16 April 2008

Дами и Господа,
Почитаеми Членове,

Промените в климата са проблем, който е на първо място в световния политически дневен ред. Той запълва заглавията в медиите. Компании се конкурират в намаляването на емисиите на въглероден двуокис (CO₂). В центъра на нашата стратегия за постигане на целите на Лисабон за заетост и растеж е преминаването към ниско-въглеродна икономика.

Разбирането, че бъдещото ни благополучие зависи от спешните мерки, които взимаме за да се справим с промените в климата, вече е широко разпространено. Това е много окуражаващо – и е забележителна промяна, в сравнение с преди три години.

Важно е да разберем, че загубата на биологично разнообразие е заплаха за планетата равна по важност на промяната в климата – дори някак по-важна, защото когато един биологичен вид изчезне, то е завинаги. Няма възможни смекчаващи мерки, които могат да бъдат взети, за да се избегне изчезване.

Затова искам да започна като благодаря на организаторите за това, че избраха тема, която е от глобално значение и е в същото време конкретна. След малко повече от месец ще имаме среща на министрите от Конвенцията за Биологично Разнообразие в Бон – и след малко повече от 18 месеца ще можем да видим прогреса, направен за постигането на Европейската цел на спиране на загубата на биологично разнообразие в Европа.

Днес искам да изразя гледната точка на Комисията относно опазването на околната среда и в частност мрежата на Натура 2000. Основното, което искам да кажа е, че мрежата на Натура е една от най-напредналите, обширни и гъвкави системи за защита на природата в света. Това е едно от най-големите постижения на европейската политика спрямо околната среда. Представява модел, чието следване другите страни и региони трябва да обмислят.

Но за тези добродетели на Натура 2000 липсва осведоменост. Съществува недоразумението, че тази политика е бюрократична, че не се интересува от хората и че обхваща само защитаването на неизвестни видове бръмбари, жаби и хамстери. Това, което ще направя днес е да погледна в науката, политиката и икономиката на защитата на природата, преди да гледам в това, как нашата система всъщност работи. Правейки това се надявам да представя истинската Натура 2000.

Посланието на науката е ясно. Световният темп на изчезване на видовете е поне 100 пъти естествения, което означава, че един от осем от всички видове птици, една четвърт от всички бозайници и една трета от земноводните са застрашени. Учените не преувеличават като го отнасят до 6-тото най-голямо изчезване на планетата. Последното такова е било преди 65 млн. години и е довело до изчезването на динозаврите.

Биологичното разнообразие в Европа също бързо намалява. На видово ниво, 42% от бозайниците в Европа, 43% от птиците и 45% от влечугите са застрашени от изчезване. Повечето главни източници на риба са под безопасния биологичен лимит и около 800 растителни вида в Европа са застрашени от глобално изчезване. И една от основните причини за този спад е унищожаването на естествените им хабитати.

Научната реалност оформя политическия отговор. Човешката дейност разрушава живота на Земята и всички Европейци са много загрижени за този въпрос. Скорошно проучване показва, че 88% от гражданите на Европа мислят, че загубата на Европейското разнообразие на видовете е сериозен проблем. И повече от 90% от Европейците вярват, че носим морална отговорност да пазим природата.

Силното обществено мнение обяснява защо водачите на Европейския съюз поставиха за 2010 целта за спиране на загубата на биологично разнообразие. Това беше единодушно прието обвързване – и е обвързване, потвърдено единодушно няколко пъти.

Науката за биологичното разнообразие е ясна и такава е и политическата реакция. В икономическия случай отговорът не е толкова ясен, имайки пред вид, че със сигурност може да има краткосрочна полза от изсичането на гора или циментирането на блатни площи. Но стремежа към краткосрочна полза може да не гледа в бъдещето. Когато строителите погледнат към земя, определена за защитена те се отнасят към нея като към „прахосана земя”, те не взимат под внимание високите ѝ икономически ползи, които идват от естествените, здрави и силни екосистеми.

Когато ЕС говорим за биологично разнообразие, нямаме пред вид запазването на един или два вида. Истинската ни грижа е да се уверим, че естествените ни екосистеми ще продължат да ни снабдяват с храна, дървесина, чиста вода, защита от наводнения, преработка на хранителни вещества, лекарства, отмора и многото други блага, които досега получаваме безплатно.

Тези услуги на екосистемите са животоподдържащите системи, от които нашето просъществуване зависи. Ние дотолкова приемаме тези блага за даденост, че ще можем да осъзнаем тяхната важност едва когато ги изгубим. И все пак – според научните доказателства – две трети от тези блага са в процес на намаляване.

Икономическата стойност на биологичното разнообразие става все по-важна за хората. Много бизнеси инвестират в защита на биологичното разнообразие, защото осъзнават, че приходите им пряко зависят от здраво функциониращите екосистеми – например фермерите, хранителната промишленост, дървопреработвателни, хартиени и фармацевтични компании и голяма част от туристическия сектор. За тези компании запазването на биологичното разнообразие е важно за бизнеса.

Защитаването на биологичното разнообразие и запазването на издръжливостта на екосистемите е най-добрата, намаляваща разходите за защита срещу промените в климата. Здравите екосистеми могат да постигнат много за смекчаването на последиците от бедствия като наводнения, суши и урагани.

Икономическите аргументи за опазването на околната среда определят преобладаващата насока на мислене – но това все още е нов подход и все още изисква повече работа. Ето защо, заедно с германския министър Сигмар Габриел, сме започнали изучаване на икономиката на екосистемите и загубата на биологичното разнообразие. Това проучване е вдъхновено от отличната работа на Лорд Николас Стърн и ще е оглавно от д-р Паван Сукдев, висшестоящо лице в Дойче Банк. Първите резултати от това проучване ще бъдат представени на срещата на министрите в края на май в Бон.

Подпомагането на икономиката не е основната причина за опазването на околната среда. Но е ясно, че има много важни икономически причини за това. Общественото мнение вече е достигнало до този извод. Проучването, което по-рано споменах показва, че морала е най-главната причина за опазване на околната среда. Но 75% от запитаните разбират, че европейската икономика ще става по-лоша със загубата на биологично разнообразие.

Биологичното разнообразие подпомага икономиките ни и мрежата на Натура 2000 е крайъгълния камък за опазването на природата в Европа. Тя покрива 20% от европейската територия и осигурява юридическа защита за по-чувствителните хабитати и видове. Тя е пазителя на европейските природни ценности.

Мрежата е създадена на принципа, че човека е неразделна част от европейския пейзаж и че човешкото общество се е развивало в хармония с обкръжаващата го природа. Богатото биологично разнообразие, на което се радва континентът ни е резултат от взаимодействието между човека и неговото обкръжение. Културното разнообразие в Европа е една от определящите черти на споделената ни европейска идентичност и това културно разнообразие е тясно свързано с природата и околната среда.

Европейското законодателство относно природата осъзнава историческата реалност и ясно отчита, че икономическото развитие ще продължи и в местностите, защитени от Натура 2000. Натура не е същото като съществуващите строго защитени зони в някой Страни Членки и местата, където никаква човешка дейност не може да се осъществи.

НАТУРА включва градове, села, селски стопанства и бизнеси и целта и е да защити „оживените местности“. Европейските закони специфично осигуряват бизнеси и местни организации да работят заедно, за да намерят начини да опазват биологично уникални местности по начин, който е едновременно добър за природата и полезен за развитието. Селското стопанство, риболова, лесовъдството и лова могат да продължат. Дори мащабни проекти могат да бъдат осъществени, ако не нарушават екологичната стойност на местността.

Въпреки тази гъвкавост, все още остава стереотипната представа за негъвкави бюрократи, пазещи хамстери и скъпотия на работите. Целта е лесна, но представата не пасва с фактите.

Днес има повече от 25 000 местности в Европа, защитени от Натура 2000. чувствителността на тези местности означава, че строежите няма да минават без пречки. Подходящи оценки за въздействие върху околната среда също трябва да се направят. Проекти, които ще разрушат целостта на тези местности могат да бъдат осъществени само ако няма друга алтернатива. Ако разрушаването на земята е неизбежно, трябва да се вземат смекчаващи или компенсиращи мерки. Но, имайки пред вид че става въпрос за най-ценните хабитати в Европа, това не са нищо повече от общи предпазни мерки. Според проучване, направено от комисията има само 20 случая годишно, които изискват компенсиращи мерки.

НАТУРА съвсем съзнателно слага лимити на неограничените строежи, които нараняват природата. Но е трудно да постигнем сериозно убеждение, че 20 случая на година – разпределени в 25 000 местности – представляват огромна пречка за цялостното развитие на европейската икономика.

Където е имало конфликти за развитието на нови проекти, проблемът често е бил резултат от неуспешното интегриране на природни въпроси в началото на планирането на процеса. Най-често, плановете са завършени, оферти са подготвени и процесът почти е започнал, когато някой изненадващо споменава проблемът с Натура 2000. В такива случаи строителите или са заложили на това, че движещата сила, която са създали ще вземе връх над въпросите с природата, или поначало не са били наясно с този въпрос. Противно на това, успешните проекти обикновено осъзнават природните проблеми от началото на проекта и работят за да намерят практични и балансирани решения.

Комисията работи със Страни Членки и бизнеси, за да им помогне да осъзнаят дълга си и да намерят позитивни решения, когато е възможно. Когато има сектори със специфични трудности – като пристанища и добивни индустрии – работим за да създадем насоки, специфични за дадени сектори. Надявам се, че посланието е ясно: ние сме готови и искаме да работим с всички икономически сектори, които се интересуват от участие в конструктивен диалог.

Дами и Господа,

Почитаеми Членове

Идеята, че опазването на околната среда и икономическия растеж не могат да съществуват едновременно е остарял и грешен аргумент. Съвсем възможно е да се правят и двете и реалността е, че деградиралата околна среда играе ролята на спирачка за развитието. След като цялата човешка дейност безспорно зависи от природата, силната и запазена икономика зависи от запазена околна среда.

НАТУРА не е политика за развитие. Тя е политика, за опазване на природата и приоритетът ми е да убедя, че с правилното прилагане на законите могат да се предпазят най-чувствителните хабитати и видове в Европа. И ако не постигнем целите си за 2010, със сигурност нивото на опазване на околната среда ще трябва да бъде засилено.

Уверявам Ви, че целта ни е да създадем и приложим политика, която не ограничава икономическото развитие. Но, както споменах и в началото на презентацията си, загубата на биологично разнообразие е заплахата от калибъра на промените в климата. Аз съм убеден, че бъдещите поколения ще ни благодарят за това, че сме взели решителни мерки, за да защитим природното си наследство.

Превод от Английски език: Галя Найденова

Източник:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/08/200&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>